

سیکس و سیاست

عەزیز رەئووف

"435 ژن له لایەن بەرپرەکانی ئەوە دەستدریژی سیکسیان دەکریته سەر"

پۆتنامەی ئاویڤه "98ژ"

پەيوەندی نیوان سیکس و سیاست پەيوەندیەکی فراوان و لەمیژنیەیه. ئەم پەيوەندیە پەيوەندیەکی تەواو ئالۆز و پەرگۆران و جیاوازییە لە سەر دەمیەکەوه بۆ سەر دەمیکی تر. بۆ نمونە لە سەر دەمی فتوحاتی ئیسلامییەوه لەو چرکەساتەکی که جەستەکی ژنان لە لای دەکریت بۆ ئەسحابەکان، تا دەگاتە سەر دەمی خەلیفەکان هەمیشە زۆریک لە داستانێ بوونی چەندین کەنیزە و میگەلیک ژن بە دەوری خەلیفەوه دیاردەیهکی تەواو دیاری میژووی خەلافەتی ئیسلامیمان بۆ دەگێریتەوه.

لێرەوه زۆر بەسانایی هەست بەو راستیە دەکەین که لە نیوان نیڕینیە لەش زبیری دەسەلات و جەستەکی نەرمی مینەدا بەیەگەهیشتنیکی ئاناسایی هەبووه. هەمیشە پادشا و مەلیکەکان چیژیان لەوه بینووه زۆرترین ژن لە کۆشکەکانیاندا بوونی هەبیت. هەمیشە میرەکان بەوه دلخۆش بوون که چەن کچی نیوهرپووت باوهرشیانیان بکەن، ئەمەش حەزێکی تەواو نەرجسیانەکی کارەکتەری نیڕینیە نیو دەسەلاتە یەک لەدوایەکەکان بووه بەرامبەر بە جەستەکی مینە.

ئەم پەيوەندیە نیوان سیکس و دەسەلات لە سەر دەمی بەعسیزەدا دەگاتە لوتکە. زۆریک لە شایەتخاڵەکان ئەوه دەگێرێنەوه که عودەکی سەدام حسین چیژی لەوه بینووه که لە نیو کۆمەلیک ژندا سەما بکات و بە دەمارچەکی دەستیشی تەقە بە ئاسماندا بکات. تەنانەت عودەکی چەندین جار لەگەڵ کچاندا سیکسی کردووه و دواتریش بەدەردانەترین شیوه ئازاری جەستەییانی داوه و تەنانەت بە مەرگیشی دەسپاردون.

پروەسی ئەنفال پەرە لە چەندین چیرۆکی پەر تراژیدیای نیوان سیکس و سیاست. زۆربوون ئەو کیرتە کوردانەکی که بە کۆمەلە بران و لە زیندانەکانی بەعسادا لاقە کران و تەنانەت هەندیکیشیان لێ ناردن بۆ مەلەکانی مسر و ولاتانی تر. ئەنفال پەرە لە تراژیدیای لاقەکردنی ژنان لە لایەن جەلادەکانەوه.

بۆیه حەزێکی لەپادەبەر دەری سیکسی لە لایەن پیاوانی دەسەلات دەبینریت. ئەمەش وەک ئەوهی کارەکتەری سیاسی بیهویت پیمان بلیت که من دەستم دەگات بە هەموو شتێک تەنانەت جەستەکی ئافرهتیش. وەک چۆن جەلادی بەعس چیژ لە سیکس و وەر دەگریت، هیندەش چیژ لە کوشتنی کارەکتەریک دەبینیت که بۆ چەند خۆلەکیک لەگەڵیدا سیکسی کردووه. میژووی بەعس پەرە لەم چیرۆکە تراژیدیای نامیزانە.

دوای راپەرین لوتکەکی پەرەسەندنی نیوان سیکس و سیاستە لە کۆمەلگەکی کوردیدا. بەرپرسیانی کورد وەک جەلادەکان نایەن دوای سیکس جەستەکی ژنان بە مەرگ بسپێرن بەلام ئەوان دین و پلەو پایەکی دەسەلات ئیستغلال دەکەن بۆ گەیشتن بە جەستەکی ژنان.

دوای راپەرین و لە چرکەساتی هاتنە سەر دەسەلاتی کارەکتەری کوردی، ئیدی پەيوەندی نیوان سیکس و سیاست بە تەواوی هەست پیدەکریت. لە دامەزراوەکانی حکومەتی هەریم و بارەگا حزبیەکاندا بە ئاستەم دەبیندریت بەرپرسیکی ئەم ولاتە سکریتەرەکی ئافرهت نەبیت. ئەمەش تەواو بەو راستیە ئاشنامان دەکات که بەرپرسی کوردی زۆریک لە حەزە سیکسیەکانی لە شاخ سەپریس کردووه و گەنجیتی خویان بۆ شوێرش دۆراندووه. ئیستا که ئەوان خویان لە پشت میژەکانەوه دەبینن ئیدی پلەو پایەکی سیاسی و حکومی خویان دەکەن بە هۆکاریک بۆ گەیشتن بە جەستەکی ژن که لە شاخ پێی ئاشنا نەبوون.

مانشیتی ژمارە 98 ی پۆتنامەی ئاویڤه تەواو توشی شوکی کردم. "435 ژن لە لایەن بەرپرەکانی ئەوە دەستدریژی سیکسیان دەکریته سەر". ئەم هەوالە بەپروای من گرنگترین و ترسناکترین هەوالی ئیستەکی کۆمەلگەکی کوردیە که پێویستی بە لەسەر وەستان و تێرمان هەیه. هەوالیکە که تەواو وەناگامان دەهینیتەوه بە رەفتاری زۆریک لە بەرپرسیانی ئیجە لە ئازاردانی جەستەکی کارەکتەری مینە، ئەمەش لە لایەن زۆریک لەو بەرپرسە نیشتمانپەرەوانەکی که بەناوی شوێرشگێرییەوه مۆنۆپۆلی کۆمەلگە دەکەن.

دەستدریژی سیکسی بۆ سەر ژنانی کورد لەلایەن بەرپرسیانی کوردەووە ھەروا دیاردەییەکی سادە و ساکار نیە بەرامبەر لە کارەکتەرگەلیکی مێینە ئەنجام درابیت، بەلکو ئەمە دیاردەییەکی بە ھەموومانەووە ھەییە و دیاردەییەکی تەواو دەستەجەمعیە. سانا نیە قبوولی بکەیت کە بەرپرسیکی ئەم وڵاتە بە زۆر دەستدریژی بکاتە سەر ژنان و لە ھەمانکاتدا کارەکتەریکی تەندروست بێت و بیەویت بەناوی ئیمەووە بپاریی سیاسی بدات. لەدوای ئەم ھەوالبەووە دەگەینە ئەو راستییەکی کە کۆمەڵکێک کارەکتەری نەخۆش لە پرووی جەستییەییەووە مۆنۆپۆلی ئۆفیسەکانی ئەم کۆمەڵگەییەیان کردووە. بەرپرسیانی ئیمە بەووە ناوەستن کە لە ئیمە خواپیداوتر و دەولەمەندترین، ھەر بەووە ناوەستن کە ئۆفیسەکان پڕ بکەن لە گەندەلی، بەلکو ئیدی ئیمە لەبەردەم بەرپرسگەلیدیان کە دەییەویت بە پۆژی پووناک لاقەیی کچانی ئەم وڵاتە بکات و کەسیش ورتەیی لیووە نیات. ئەوان باش دەزانن کە کۆمەڵگە بەرامبەر زۆریک لە دیاردە دزیووەکانی وەک گەندەلی و بە ناتەندروستی دەولەمەند بوون بیدەنگن. ئیدی وەک ھەر دیاردەییەکی تری نیو ئۆفیسەکان بەرپرسیانی ئەم وڵاتە لاقەیی مێینەکان دەکەن و یاسایەکیش نیە بتوانیت وەھا بەرپرسیک پاپیچی دادگا بکات.

بیدەنگی کۆمەڵگە بەرامبەر بە بەرپرسگەلیک کە لاقەیی مێینە دەکەن بیدەنگییەکی تەواو ترسناکە. بیدەنگییەکی تەواو لاقەکردنی ژنان لەلایەن بەرپرسانەووە دەکاتە شتیکی ناسایی، ئیدی دەبیت کۆمەڵگە چاوەرپی چەندین عودەیی بکات بۆ لاقەکردن و نازاردانی جەستەیی ژنان.